

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

1) Lyhyen aikavälin tavoite tulee olla sekajätteen vähentäminen 90% kuluttajia aktivoimalla

Kierrätysvelvoitteiden lisääminen on kannatettavaa, mutta vaatimatonta. Tuottajavastuun teho on rajallinen.

Sekajätteen keruu on huono palvelu laiskuuteen taipuvaisille kuluttajille. Kuluttajia tulee aktivoida, kannustaa ja myös ohjata. Pantit ja korvaukset ovat osaltaan hyvä keino. Neuvontaa ja lajitteluun kykenemättömien avustamista pitää lisätä.

Muovin ja metallien kuluttajakeräykseen tulee saada erillisiä jakeita sen mukaan, miten soveltuvat kierrätykseen. Näitä ovat alumiini, kupari, rauta, teräs sekä parhaiten nykyiseen kierrätykseen sopivat muovilaadut.

2) Uusiokäyttöä tulee korostaa jätelain hierarkian mukaisesti

Merkittävä määrä uusiokäytettävää tavaraa häviää talousjätteissä, koska niitä ei huomioida keräyksessä. Keräysjärjestelmiä tulee kehittää niin, että uusiokäytettävä materiaali päätyy tarvittaessa korjaukseen ja kiertoon. Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskuksella on merkittävää osaamista.

3) Kierrätyksessä ja uusiokäytössä on valtava työllisyyspotentialiaali. Sitä pitää tukea jätelailalla ja ottaa käyttöön myös elpymis- ja teollistamisvaroja käyttäen.

Edellä mainituista toimenpiteistä seuraa tarve työntekijöistä paikalliseen ruohonjuuritason kierrätykseen. Toisaalta kyseessä on erittäin merkittävä työllistämispotentiaali alkaen helposti tuhansista henkilöistä. Kiertotalous tuottaa kansatalouteen ja vähentää paljon jätteitä.

4) Ympäristövaikutukset on huomioitava tarkoin kierrätyksessä, end of waste -menetelyissä ja kaatopaikkojen pitkäaikaisessa huollossa

Vaikutuksia tulee tarkastella EU:n pinta- ja pohjaveden laatunormien avulla. Pohjavettä on kaikki maa- ja kallioperän vesi. End of waste -menettelystä ei pidä tehdä uutta "dumpausmenettelyä". Erityisesti maarakennukseen esitettävien jätteiden kanssa tulee olla erityisen tarkka. MARA- ja MASA-menettelyjen ympäristövaikutuksia tulee seurata. Kaatopaikoille sijoittavien jätteiden pitkäaikaiset vaikutukset ja vakuudet pitää huomioida. Jätelain osalta tämä tarkoittaa, että kaatopaikkatoiminta on usein tosiasiallisesti kestänyt.

Muovin kemialliseen kierrätykseen sisältyy kemiallisen saastumisen riskejä, jotka täytyy selvittää kattavasti.

Esimerkiksi betonin maarakenuskäyttö on usein keinotekoisista ja perustuu rakennustarpeen sijasta tarpeeseen hävittää jätettä ilman vastuuta kaatopaikasta. Betonin emäksiset ja korkeita haitta-aineita sisältävät suotovedet ovat pitkäaikaisia ongelmia, ja ne voivat vaikuttaa tulevaan maankäyttöön.

5) Kaivannaisjätteet ovat ylivoimaisesti Suomen suurin ja vaarallisin jäteluokka

Kaivannaisjätteet ovat jätteitä ja välttämättömiä huomioida tässä yhteydessä.

Niiden rinnalla jätelain jätteet ovat määrältään laadultaan pieni ongelma. Jätteiden kokonaismäärästä noin 75 % on kaivannaisjätteitä, ja suurin osa on kaatopaikka-asetuksen vaarallista jätettä vaarallisempaa jätettä. Jos kyseessä olisi muutama tonni muun teollisuuden jätettä kuuluisi se stabiloitavaksi, mutta nyt valtionyhtiö Terrafame on paketoimassa 1500- 3000 miljoonaa tonnia tätä vaarallista jätettä Kainuun luontoon. Jätteessä olisi kolmen Olkiluodon "Onkalon" verran uraania. Jokaista suomalaista kohden 300-600 tonnia vaarallista vaarallisempaa jätettä sijoitettaisiin Vuoksen ja Oulujoen vesistöjen vedenjakajalle.

Katso Liite Kaivannaisjätteistä Suomessa (lähetetään erikseen kirjaamon kautta).

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

-

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

-

3. Yhdyskuntajätteet

-

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

-

6. Biohajoavat jätteet

-

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

-

8. Rakentamisen jäte

-

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Toimenpiteiden teho vaikutus jää jätteiden kokonaisuudessa parhaimmassakin tapauksessa vähäiseksi, kun huomioidaan seuraava: Vuonna 2019 Suomen vuotuisesta kokonaisjättemäärästä noin 75 % on kaivannaisjätteitä – näistä suuri osa on Terrafamen jätettä. Kun huomioidaan Terrafamen sivukivi- ja prosessijätteet vaarallisina jätteinä, on näiden osuus noin 95% suhteessa tilastoituihin vaarallisiin kaatopaikkajätteisiin. Suomessa kaivosala ainoana teollisuuden alana saa loppusijoittaa vaarallisen jätteen liukoisuusnormit ylittäviä arseeni- ja metallijätteitä luontoon.

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Lähetämme erikseen liitteen kaivosjätteestä kirjaamon kautta.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Jari Natunen, puh. 044 210 0453, jari.natunen@sll.fi

Veistola Tapani
SLL - SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY Toimeksi saaneena Tapani
Veistola, ympäristöpäällikkö